

L I G J
Nr. 8537, datë 18.10.1999

PËR BARRËT SIGURUESE

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozim të Këshillit të Ministrave,

K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

KREU I
PËRKUFIZIMET DHE FUSHA E ZBATIMIT TË LIGJIT

Neni 1
Përkufizime

Përkufizimet e përdorura në këtë ligj për qëllime të këtij ligji, kanë kuptimin që u është dhënë në këtë nen. Numri njëjës i emrave përfshin edhe shumësin dhe anasjelltas, përveç rasteve kur konteksti e kërkon ndryshe.

Barrë siguroese - është një e drejtë reale mbi pasuri të paprekshme ose pasuri të luajtshme të prekshme, si të tashme ashtu dhe të ardhme, që siguron një ose më shumë detyrime që kanë lindur përpara ose pas lidhjes së marrëveshjes siguroese.

Barrë siguroese për çmimin e blerjes - është barra siguroese mbi mallrat, që merret apo mbahet nga shitësi i tyre për të siguruar të gjithë apo një pjesë të çmimit të tyre të blerjes. Barrë siguroese për çmimin e blerjes është edhe ajo që merret nga një person që nuk është shitësi, i cili duke dhënë paradhënie apo duke marrë përsipër një detyrim jep vlerë me qëllim që t'i mundësojë barrëdhënësit të fitojë pronësinë e kolateralit. Barra siguroese për çmimin e blerjes përfshin të drejtën e pronësisë së shitësit, qiradhënësit apo porositësit në transaksionet e përshkruara në nenin 2 të këtij ligji. Barra siguroese për çmimin e blerjes siguron edhe interesin dhe komisionet e kredisë që duhet t'i paguhen barrëmarrësit. Nuk krijon barrë siguroese për çmimin e blerjes transaksioni sipas të cilit një palë i shet pasurinë një pale tjetër, e cila nga ana e saj ia shet apo ia jep me qira pasurinë shitësit.

Barrëdhënësi - është personi që ka detyrimin dhe që ka në pronësi kolateralin. Në rast se këta janë persona të ndryshëm, barrëdhënësi është pronari i kolateralit kur dispozitat e këtij ligji trajtojnë kolateralin dhe debitori kur dispozitat e këtij ligji trajtojnë detyrimin. Barrëdhënësi është blerësi, qiramarrësi apo komisioneri në transaksionet e përshkruara në nenin 2.

Barrëmarrësi - është personi në favor të të cilit krijohet barra siguroese sipas nenit 2, përfshirë shitësin, qiradhënësin ose porositësin.

Ceduesi - është personi ndaj të cilit debitori i llogarisë ka një borxh dhe i cili e transferon këtë borxh tek një person tjetër. Për efekt të këtij ligji, ceduesi trajtohet si barrëdhënësi kur cedimi është kryer nëpërmjet barrës siguroese apo shitjes së llogarive.

Cesionari - është personi të cilit ceduesi i transferon llogarinë që debitori i llogarisë i detyrohet apo do t'i detyrohet në të ardhmen. Për efekt të këtij ligji, cesionari trajtohet si

barrëmarrës kur cedimi është kryer nëpërmjet barrës siguruese apo shitjes së llogarive.

Debitori i llogarisë - është personi i cili ka, apo do të ketë në të ardhmen, një detyrim në para, ndaj një personi tjetër.

Dijeni - Në këtë ligj, një person konsiderohet se ka dijeni për një çështje kur ai është vënë në dijeni për çështjen në rrethana të cilat do të ishin të mjaftueshme për një person të arsyeshëm për të marrë dijeni. Një person juridik privat ose publik, institucion ose zyrë shtetërore konsiderohet se ka dijeni për një çështje, kur funksionari apo punonjësi përgjegjës për çështjen ka marrë dijeni në rrethana të cilat do të ishin të mjaftueshme për një person të arsyeshëm për të marrë dijeni ose kur një shkresë për çështjen është dorëzuar në selinë ose në vendin ku vepron personi juridik, në institucionin apo në zyrën përkatëse shtetërore.

Dokument pronësie - është shkresa që lëshohet nga një person ose që i drejtohet një personi që ka në posedim mallra. Shkresa përshkruan mallrat dhe përcakton se mallrat do t'i dërgohen personit që caktohet në shkresë, prurësit të shkresës ose me porosi të një personi të caktuar.

Instrument - është një çek ose shkresë tjetër që tregon një të drejtë për pagim parash. Në kushtet e veprimtarisë së zakonshme tregtare, instrumenti transferohet me dorëzim përkundrejt nënshkrimit sipas ligjit.

Kolateral - është pasuria e luajtshme që është objekt i barrës siguruese. Kolaterali mund të ekzistojë ose mund të krijohet në të ardhmen dhe nuk kufizohet vetëm në pasuritë e luajtshme mbi të cilat barrëdhënësi ka pronësinë apo një të drejtë të tashme. Kolaterali mund të ndodhet kudo, brenda ose jashtë Shqipërisë. Kolaterali përfshin të ardhurat kolateral.

Kreditor ekzekutues - është kreditori i pasiguruar i cili ka marrë masat e nevojshme për marrjen e kolateralit nga zyra e përmbarimit në zbatim të një urdhëri ekzekutimi sipas Kodit të Procedurës Civile të Republikës së Shqipërisë.

Kryeregjistruesi - është Kryeregjistruesi i Regjistrimit të Barrëve Siguruese që emërohet sipas nenit 25 të këtij ligji.

Letër me vlerë - është dokumenti që tregon pronësinë mbi aksione, pjesëmarrjen në shoqëri tregtare ose detyrime në para që merren përsipër nga personi që e lëshon atë, por që përjashton detyrimet e siguruara me hipotekë.

Llogari - është detyrimi në para që nuk pasqyrohet në një instrument apo letër me vlerë, dhe që ekziston pavarësisht nëse debitori ka përmbushur ose jo detyrimin.

Mallra - janë sende të luajtshme të prekshme. Ato përfshijnë sende të luajtshme që bashkohen me sende të tjera të luajtshme apo të paluajtshme. Në këtë ligj mallrat ndahen në tre kategori të ndryshme:

“mallra konsumi” do të thotë mallra që përdoren apo blihen për përdorim kryesisht personal, familjar ose shtëpiak;

“inventare” do të thotë mallra të cilat mbahen nga një person për t'u shitur apo për t'u dhënë me qira, ose që janë dhënë me qira nga ai person si qiradhënë. Ky përkufizim përfshin edhe mallrat që furnizohen apo mallrat që do të furnizohen sipas kontratave të ndryshme për kryerje shërbimesh;

“pajisje” do të thotë mallra të cilat përdoren vetëm për veprimtari tregtare dhe që nuk janë as mallra konsumi dhe as inventare.

Marrëveshje siguruese - është marrëveshja që lidhet midis palëve për një ose disa nga transaksionet e përshkruara në nenin 2.

Njoftimi i regjistrimit - është një formular i përcaktuar nga Rregullorja, i cili përdoret për të transmetuar informacionin që do të përfshihet në regjistrim, duke përfshirë ndryshimin,

fshirjen ose nënrenditjen e regjistrimit, dhe kur është e përshtatshme, përfshin një formular elektronik.

Pasuri e paprekshme - është çdo lloj pasurie që nuk është send, instrument ose letër me vlerë. Janë pasuri e paprekshme pronësia intelektuale, llogaritë etj.

Regjistër - është Regjistri i Barrëve Siguruese që krijohet sipas nenit 25 të këtij ligji.

Regjistrim - është regjistrimi i të dhënave apo të dhënave të regjistruara me anë të përdorimit të një njoftimi regjistrimi.

Të ardhurat kolateral - janë ai lloj i veçantë kolaterali që rrjedh drejtpërdrejt apo tërthorazi nga veprimet me kolateralin. Ai përfshin edhe të ardhurat kolateral të radhës së dytë e më tej, si dhe të ardhurat e shpërblimit nga sigurimi.

Neni 2

Fusha e zbatimit të ligjit

Ky ligj zbatohet për transaksione të çdo forme apo emërtimi që krijojnë barrë siguruese mbi sende të luajtshme ose pasuri të paprekshme apo mbi të drejtat e pronarit me anë të transferimit të titullit të pronësisë, posedimit me anë pengu apo me çdo mënyrë tjetër.

Rregullat që zbatohen në marrëveshjet siguruese, zbatohen edhe në transaksionet e mëposhtme të cilat në këtë ligj, konsiderohen marrëveshje siguruese:

a) kontrata e shitjes me rezervë të mallrave deri në çastin e pageses të çmimit të plotë të shitjes dhe përmbushjen e çdo detyrimi tjetër;

b) shitja e një apo disa llogarive;

c) komisioni i mallrave, duke përfshirë kalimin e posedimit të tyre nga pronari tek komisioneri me qëllim që ky i fundit t'i shesë ato; dhe

ç) qiraja e mallrave me afat mbi një vit.

Rregullat që zbatohen për barrëmarrësin ose për të drejtat dhe detyrimet e barrëmarrësit zbatohen njëllë për: shitësin në një kontratë të shitjes me rezervë të mallrave, shitësin e llogarive, porositësin në një kontratë komisioni dhe qiradhënësin në kontratën e qirasë së mallrave me afat mbi një vit.

Rregullat që zbatohen për barrëdhënësin ose për të drejtat dhe detyrimet e barrëdhënësit zbatohen njëllë për: blerësin në një kontratë të shitjes me rezervë të mallrave, blerësin e llogarive, komisionerin në një kontratë komisioni dhe qiramarrësin në kontratën e qirasë së mallrave me afat mbi një vit.

Neni 3

Barra siguruese dhe detyrimi i siguruar

Nuk mund të krijohet barrë siguruese mbi pasurinë e debitorit apo të bashkëshortes së tij, që përjashtohet nga sekuestroja sipas Kodit të Procedurës Civile të Republikës së Shqipërisë.

Një detyrim mund të jetë me kusht ose mund të mos jetë detyrim në para, por megjithatë ai duhet të jetë gjithmonë i vlerësueshëm në para.

Detyrimi mund të jetë ai i pronarit të pasurisë mbi të cilën vihet barra siguruese ose detyrimi i një personi tjetër.

Neni 4 **Përrjashtimet**

Ky ligj nuk zbatohet për:

- a) cedimin e pretendimeve të punëmarrësit për t'u shpërblyer;
- b) shitjen e llogarive si pjesë e shitjes së veprimtarisë tregtare prej së cilës ato kanë lindur;
- c) cedimin e një të drejte kontrate për shpërbllim të cesionarit, kur cesionari ka detyrim të përmbushë detyrimet e ceduesit në kontratë;
- ç) cedimin e së drejtës për pagesë në rastin e hipotekës mbi pasuritë e paluajtshme ose të qirasë së pasurisë së paluajtshme;
- d) cedimin e llogarive, që bëhet vetëm për të lehtësuar mbledhjen e llogarive për ceduesin;
- dh) cedimin e të drejtave që burojnë nga vendime gjyqësore, por jo nga vendime gjyqësore që njohin të drejtën e pagesës së një shume që është kolateral;
- e) transaksionet e rregulluara me ligj tjetër të shtetit shqiptar apo marrëveshjet ndërkombëtare dypalëshe apo shumëpalëshe të njohura dhe të ratifikuara nga shteti shqiptar që parashikojnë krijimin, kompletimin, preferimin apo ekzekutimin e barrës siguroese.

KREU II **EFEKTET E BARRËS SIGURUESE PËR PALËT NË MARRËVESHJE**

Neni 5 **Krijimi i barrës siguroese dhe kolaterali**

Barra siguroese lidhet me kolateralin dhe ka efekt ligjor kundrejt barrëdhënësit dhe palëve të treta, vetëm kur plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:

- a) barrëdhënësi dhe barrëmarrësi nënshkruajnë një marrëveshje siguroese me shkrim, e cila përmban një përshkrim të kolateralit;
- b) barrëdhënësi është pronar i kolateralit ose personi që lidh marrëveshjen siguroese i ka tagrat për ta bërë këtë në emër të pronarit të kolateralit, ose barrëdhënësi është blerës sipas një kontratë shitjeje me rezervë të mallrave, blerës i llogarisë, komisioner dhe qiramarrës në kontratën e qirasë së mallrave me afat mbi një vit; dhe
- c) barrëmarrësi ka lidhur kontratë me barrëdhënësin për t'i dhënë kredi ose hua këtij të fundit ose një personi tjetër, ose për të përmbushur një detyrim për llogari të barrëdhënësit, ose barrëmarrësi i ka dhënë kredi ose hua barrëdhënësit ose një pale të tretë përpara lidhjes së marrëveshjes siguroese.

Kur marrëveshja siguroese parashikon vendosjen e një barre siguroese mbi kolateralin që fitohet nga barrëdhënësi pas lidhjes së marrëveshjes, barra siguroese lind në çastin e fitimit të pronësisë nga barrëdhënësi, pa qënë nevoja që barrëmarrësi ose barrëdhënësi të kryejnë ndonjë veprim ose; në rast se barrëdhënësi është blerës në një kontratë shitjeje me rezervë të mallrave, komisioner ose qiramarrës në kontratën e qirasë së mallrave me afat mbi një vit, në çastin e kalimit të posedimit të mallrave tek barrëdhënësi ose; kur barrëdhënësi është ceduesi i llogarisë, barra lind në çastin e krijimit të llogarisë.

Marrëveshja siguroese mund t'u referohet një ose disa barrëve siguroese, të cilat nuk është e detyrueshme të pasqyrohen në një akt të vetëm.

Përshkrimi i kolateralit është i mjaftueshëm kur mundëson cilësimin e kolateralit. Përshkrimi mund të jetë i përgjithshëm ose i detajuar dhe mund t'u referohet edhe llojeve të pasurive që mund të fitohen nga barrëdhënësi në të ardhmen. Përshkrimi mund të bëhet duke vendosur një kusht në marrëveshjen siguruese sipas të cilit barra siguruese vendoset:

a) mbi të gjithë pasurinë që barrëdhënësi ka në çastin e lidhjes së marrëveshjes siguruese si dhe mbi të gjithë pasurinë e fituar pas lidhjes së marrëveshjes siguruese; ose

b) mbi të gjithë pasurinë ekzistuese të barrëdhënësit dhe mbi atë të fituar pas lidhjes së marrëveshjes barrësuese, duke përjashtuar zëra të veçantë apo lloje të pasurisë; ose

c) mbi të gjithë pasurinë ekzistuese të barrëdhënësit dhe mbi atë të fituar pas lidhjes së marrëveshjes barrësuese, e cila është e një lloji të veçantë.

Neni 6

Të drejtat dhe detyrimet e barrëmarrësit që posedon kolateralin

Barrëmarrësi duhet të tregojë kujdesin e duhur për ruajtjen dhe mirëmbajtjen e kolateralit që ka në posedim. Barrëmarrësi duhet ta mbajë kolateralin të përcaktueshëm, me përjashtim të rastit kur kolaterali është i një lloji që mund të përzihet me pasuri tjetër.

Çdo shpenzim i nevojshëm që barrëmarrësi bën për ruajtjen dhe mirëmbajtjen e kolateralit si dhe detyrimet ligjore në lidhje me të janë në ngarkim të barrëdhënësit dhe sigurohen nga kolaterali.

Kur nuk ka marrëveshje të kundërt të palëve, barrëmarrësi mund të mbajë si kolateral shtesë çdo rritje vlere apo fitim që jep kolaterali, me kusht që këto të mos jenë para. Në rast se rritja e vlerës ose fitimi janë para, atëherë barrëmarrësi ose duhet t'ia japë ato barrëdhënësit ose t'i përdorë duke zbritur detyrimin e siguruar me barrë siguruese nga barrëdhënësi.

Neni 7

E drejta për të kërkuar të dhëna

Barrëdhënësi or barrëmarrësi që ka barrë siguruese në pasurinë e këtij barrëdhënësi ose kreditori ekzektues ka të drejtë t'i kërkojë çdo barrëmarrësi tjetër:

a) të miratojë ose të ndreqë listën e kolateralit që siguron detyrimin;

b) të miratojë ose ndreqë një listë e cila, sipas barrëmarrësit, tregon shumën totale të papaguar të detyrimit të siguruar me anë të kolateralit në një datë të caktuar; dhe

c) t'i dorëzojë atij një kopje të marrëveshjes siguruese.

Barrëmarrësi tjetër duhet të kthejë përgjigje për kërkesat e përshkruara në këtë nen brenda dy javësh nga data e marrjes së kërkesës. Barrëdhënësi ka të drejtë të marrë, pa kundërshtim, një përgjigje brenda një afati gjashtë mujor. Për çdo përgjigje tjetër, barrëmarrësi mund të kërkojë pagimin e një shume e cila përcaktohet në Rregulloren e barrëve siguruese.

KREU III

EFEKTET E BARRËS SIGURUESE KUNDREJT PALËVE TË TRETA

Neni 8

Kompletimi i barrës siguruese

Barrë siguruese e kompletuar është barra që përmbush të gjitha kushtet që parashikohen në këtë nen, të cilat mundësojnë që ajo të preferohet në përputhje me dispozitat e këtij ligji.

Barra siguruese kompletohet kur ajo lidhet me kolateralin në mënyrën e parashikuar nga neni 5 dhe kur përmbushet një nga kushtet e mëposhtme përpara ose pas lidhjes së saj me kolateralin:

a) barra siguruese është regjistruar në një nga mënyrat e parashikuara nga ky ligj; ose
b) barrëmarrësi apo agjenti i tij, që nuk është barrëdhënësi, i posedon fizikisht mallrat, instrumentin, letrën me vlerë apo paratë, siç është pranuar në marrëveshjen siguruese; ose

c) kur ka një barrë siguruese mbi mallrat që janë në posedim të depozitarit, ky lëshon një dokument pronësie në emër të barrëmarrësit ose pranon të mbajë mallrat për llogari të barrëmarrësit; ose

ç) dispozitat e këtij ligji parashikojnë se barra siguruese është kompletuar.

Kur barra siguruese është kompletuar fillimisht në përputhje me kërkesat e këtij ligji dhe më pas, është kompletuar përsëri në një mënyrë tjetër të parashikuar nga ky ligj, pa patur asnjë periudhë të ndërmjetme gjatë së cilës ajo ka qënë e pakompletuar, sipas këtij ligji ajo konsiderohet në vazhdimësi e kompletuar.

Neni 9

Kompletimi i përkohshëm i barrës siguruese mbi kolateralin që i kthehet barrëdhënësit

Barra siguruese mbi një instrument, që ka qënë e kompletuar nëpërmjet posedimit nga barrëmarrësi ose agjent i tij, mbetet e kompletuar pa qënë nevoja të regjistrohet për 20 ditë pasi kolaterali të vihet nën kontrollin e barrëdhënësit për qëllim shitjeje, këmbimi, mbledhjeje, përtëritjeje, regjistrimi apo transferimi.

Barra siguruese mbi mallrat, që ka qënë e kompletuar nëpërmjet:

a) posedimit nga barrëmarrësi; ose
b) lëshimit të një dokumenti pronësie në emër të barrëmarrësit; ose
c) lëshimit të një dokumenti nga një person i cili ka pranuar t'i mbajë mallrat në emër të barrëmarrësit, mbetet e kompletuar, pa qënë nevoja të regjistrohet për 20 ditë pasi mallrat të vihen nën kontrollin e barrëdhënësit për qëllim shitjeje, këmbimi ose për ta përgatitur atë për shitje ose këmbim.

Pas mbarimit të afatit prej 20 ditësh barra siguruese e humbet kompletimin, përveç rasteve kur barrëmarrësi e kompletton atë përsëri në njërën prej mënyrave të parashikuara nga ky ligj.

Blerësi apo qiramarrësi që e blen apo e merr me qira kolateralin gjatë afatit prej 20 ditësh të përcaktuar në këtë nen, e merr atë të parënduar nga barra siguruese, nëse nuk ka patur dijeni për këtë barrë në momentin e blerjes apo marrjes me qira.

Neni 10

Barra siguruese mbi garancitë dhe të ardhurat kolateral

Kur vihet barrë siguruese mbi një llogari, barrëmarrësi ka kundrejt dorëzanësit të llogarisë të njëjtat të drejta që ka barrëdhënësi.

Përveç rasteve kur në këtë ligj parashikohet ndryshe, barra siguruese mbi kolateralin vazhdon edhe kur ai shitet, jepet me qira, përdoret me liçencë, këmbëhet apo tjetërsohet në

ndonjë mënyrë tjetër, po qe se barrëmarrësi nuk ka autorizuar, shprehimisht apo në mënyrë të nënkuptuar, tjetërsimin e kolateralit të parënduar nga barrët siguruese.

Barra siguruese mbi kolateral lidhet edhe mbi të ardhurat kolateral, të cilat janë të përcaktueshme.

Kompletimi dhe preferimi i barrës siguruese mbi të ardhurat kolateral mbeten të njëjta, si dhe kompletimi e preferimi i barrës siguruese mbi kolateralin fillestar në qoftë se:

a) regjistrimi me anë të të cilit është kompletuar barra siguruese mbi kolateralin fillestar, përfshinte përshkrimin e të ardhurave kolateral, kur ato janë të të njëjtit lloj si kolaterali fillestar; ose

b) ato janë para, çek apo depozitë në bankë ose në institucione financiare që pranojnë depozita.

Kur nuk aplikohet paragrafi i mësipërm, barra siguruese mbi të ardhurat kolateral, e cila është kompletuar me posedim ose me regjistrim jo më vonë se 20 ditë nga dita e lidhjes së barrës siguruese me të ardhurat kolateral, ka preferim të barabartë me barrën siguruese mbi kolateralin fillestar.

Blerësi apo qiramarrësi që i blen apo i merr me qira të ardhurat kolateral gjatë afatit prej 20 ditësh të përcaktuar në këtë nen, i merr ato të parënduara nga barra siguruese, nëse nuk ka patur dijeni për këtë barrë në momentin e blerjes apo marrjes me qira.

Neni 11

Preferimi ndërmjet barrëve siguruese

Kur ky ligj nuk parashikon mënyra të tjera për përcaktimin e preferimit ndërmjet barrëve siguruese, preferimi përcaktohet sipas këtij neni.

Barra siguruese e kompletuar preferohet ndaj barrës siguruese të pakompletuar.

Preferimi ndërmjet dy ose më shumë barrëve siguruese të kompletuara vendoset duke vlerësuar se cila prej këtyre barrëve është kompletuar e para me regjistrim, me posedimin e kolateralit nga barrëmarrësi apo në një mënyrë tjetër që parashikon ky ligj për kompletimin e barrës siguruese.

Kur një regjistrim ka përfunduar, është fshirë gabimisht ose pa autorizimin e barrëmarrësit, dhe barrëmarrësi i dërgon Regjistrin një njoftim reregjistrimi jo më vonë se 30 ditë pas përfundimit apo fshirjes, përfundimi apo fshirja nuk influencon në preferimin e barrës siguruese në lidhje me një barrë siguruese të kompletuar konkurruese, e cila përpara përfundimit apo fshirjes kishte preferim të nënrenditur. Kjo nuk zbatohet kur, si rezultat i një detyrimi ligjor, kjo barrë siguruese konkurruese siguron kreditë që janë dhënë, ose që duhet të jepen pas përfundimit ose fshirjes së regjistrimit por përpara reregjistrimit.

Preferimi ndërmjet barrëve siguruese të pakompletuara përcaktohet duke vlerësuar se cila barrë është lidhur e para me kolateralin.

Barra siguruese për çmimin e blerjes mbi inventarin ose mbi të ardhurat kolateral të tij, preferohet mbi një barrë tjetër siguruese mbi kolateralin që është dhënë nga i njëjti barrëdhënës, kur ajo është e kompletuar dhe kur barrëmarrësi i barrës siguruese për çmimin e blerjes njofton barrëmarrësin e mëparshëm jo më vonë nga çasti kur barrëdhënësi merr inventarin në posedim.

Njoftimi mund të tregojë se personi që e bën atë ka barrë siguruese ose pret të ketë barrë të tillë mbi inventarin dhe duhet të përmbajë përshkrimin e kolateralit sipas llojit apo zërave.

Barra siguruese për çmimin e blerjes mbi kolateralin ose mbi të ardhurat kolateral të tij,

që është pasuri e prekshme dhe jo inventar, që është kompletuar brenda 20 ditëve nga data e posedimit të kolateralit nga barrëdhënësi apo një person tjetër i autorizuar prej tij si dhe barra siguroese për çmimin e blerjes mbi një kolateral të paprekshëm apo mbi të ardhurat kolateral të tij, që është kompletuar jo më vonë se 20 ditë pas datës së lidhjes së saj me kolateralin e paprekshëm, preferohet mbi çdo barrë tjetër siguroese që është dhënë nga barrëdhënësi mbi të njëjtin kolateral.

Zgjidhja e mosmarrëveshjeve për preferimin mbi kolateral është në kompetencë të Gjykatës së Apelit.

Neni 12

Preferimi ndërmjet barrëve siguroese të pakompletuara

Pretendimi i një kreditori i cili bëhet kreditor ekzekutues përpara kompletimit të barrës siguroese, preferohet mbi këtë barrë nëse barrëmarrësi nuk ka regjistruar një njoftim përpara se kreditori të bëhet kreditor ekzekutues ose kur përpara se kjo barrë të kompletohet, barrëmarrësi kishte dijeni për të drejtën e kreditorit ekzekutues.

E drejta e blerësit të kolateralit, i cili e ka blerë atë pa patur dijeni se ka një barrë siguroese mbi të dhe përpara se ajo të kompletohet, preferohet mbi këtë barrë.

E drejta e qiramarrësit të mallrave, i cili ka fituar posedimin e mallrave pa patur dijeni se ka një barrë siguroese mbi to dhe përpara se barra siguroese të kompletohet, preferohet mbi këtë barrë.

Neni 13

Preferimi i barrëve siguroese dhe i pretendimeve të tjera mbi kreditë e ardhme

Preferimi i barrës siguroese shtrihet mbi të gjitha paratë e dhëna hua ose kreditë, si të tashme ashtu edhe të ardhme, me kusht që këto të jenë dhënë hua në përputhje me marrëveshjen siguroese apo një marrëveshje që ka lidhje me të.

Barra siguroese e kompletuar nuk preferohet mbi të drejtat e kreditorit ekzekutues për kreditë e dhëna pasi barrëmarrësi merr dijeni për kreditorin ekzekutues.

Megjithatë, pretendimi i barrëmarrësit preferohet mbi pretendimin e kreditorit ekzekutues, pavarësisht nga fakti nëse barrëmarrësi ka dijeni ose jo për ekzistencën e ekzekutimit, kur:

- a) paratë i detyrohen një personi që nuk është barrëdhënësi; ose
- b) ai është detyrim në bazë të ligjit; ose
- c) barrëmarrësi ka kryer shpenzime të arsyeshme për ruajtjen, mirëmbajtjen dhe ndreqjen e kolateralit.

Barrëmarrësi nuk detyrohet t'i japë huanë barrëdhënësit, nëse barrëmarrësi ka patur dijeni se kolaterali i është nënshtruar ekzekutimit përpara se barrëmarrësi të jepte huanë.

Neni 14

Preferimi i pretendimeve të blerësit dhe të qiramarrësit të mallrave

Pretendimi i një blerësi që fiton pronësinë mbi mallrat gjatë veprimtarisë së zakonshme tregtare të shitësit, preferohet mbi barrën siguroese të kompletuar ose të pakompletuar të vënë nga shitësi mbi mallrat, edhe kur blerësi ka dijeni për këtë barrë.

Pretendimi i një qiramarrësi që merr mallrat me qira nga qiradhënësi gjatë veprimtarisë së zakonshme tregtare të këtij të fundit, preferohet mbi barrën siguruese të kompletuar ose të pakompletuar, të vënë nga qiradhënësi mbi mallrat, edhe kur qiramarrësi ka dijeni për këtë barrë.

Pretendimi i blerësit apo i qiramarrësit të mallrave të konsumit apo të mallrave për përdorim bujqësor, që blen apo merr mallrat me qira pa ditur se mbi to ka barrë siguruese, preferohet mbi barrën siguruese të kompletuar ose të pakompletuar, në qoftë se çmimi i shitjes së mallrave ose vlera e tregut për mallrat e dhëna me qira nuk është mbi 40,000 lek.

Neni 15

Preferimi i pretendimeve që rrjedhin nga ligji

Kur gjatë veprimtarisë së tij të zakonshme tregtare, një person furnizon materiale ose shërbime që kanë të bëjnë me kolateralin, pretendimi mbi kolateral që njihet nga ligji për vlerën e materialeve apo shërbimeve, preferohet ndaj barrës siguruese mbi këtë kolateral, pavarësisht nëse kjo është e kompletuar ose jo.

Neni 16

Preferimi i barrëve siguruese mbi mallrat që i janë bashkuar pasurisë së paluajtshme

Barra siguruese mund të krijohet edhe mbi prodhimet bujqësore ose mbi mallrat që i janë bashkuar ose që do t'i bashkohen pasurisë së paluajtshme. Ky ligj nuk pengon krijimin e hipotekës mbi sendet që i bashkohen pasurisë së paluajtshme sipas Kodit Civil të Republikës së Shqipërisë apo ligjeve të tjera.

Barrëmarrësi që ka barrë siguruese mbi prodhimet bujqësore dhe mallrat që i janë bashkuar apo do t'i bashkohen pasurisë së paluajtshme gëzon të drejtat dhe preferimet që parashikon ky ligj, kur ato nuk vijnë në kundërshtim me ligje të tjera, të cilat trajtojnë hipotekën.

Barra siguruese e kompletuar mbi prodhimet bujqësore ose mbi mallrat që i janë bashkuar pasurisë së paluajtshme preferohet mbi të drejtat e pronarit të pasurisë së paluajtshme në çastin që mbillet bima apo që mallrat i bashkohen pasurisë së paluajtshme. Edhe kjo barrë preferohet mbi pretendimin e kreditorit ekzekutues dhe të personit që fiton pronësinë ose hipotekë mbi pasurinë e paluajtshme pasi ajo të jetë kompletuar.

Në rastet e mospërmbushjes së detyrimit sipas kreut V, barrëmarrësi që preferohet sipas këtij neni ka të drejtë t'i heqë ose shkëpusë prodhimet bujqësore apo mallrat që i janë bashkuar pasurisë së paluajtshme. Kur pronari i pasurisë së paluajtshme së cilës i janë bashkuar prodhimet bujqësore dhe mallrat nuk është barrëdhënësi, barrëmarrësi duhet ta kompensojë atë për shpenzimet e kryera për riparimin e çdo dëmtimi fizik të pasurisë së paluajtshme, që ka ardhur si pasojë e heqjes apo shkëputjes së prodhimeve bujqësore apo mallrave. Barrëmarrësi nuk ka detyrim të kompensojë zvogëlimin e vlerës së pasurisë së paluajtshme, që ka ardhur nga heqja apo shkëputja e prodhimeve bujqësore apo e mallrave.

Neni 17

Preferimi i barrëve siguruese mbi shtesat

Shtesa janë mallrat që janë lidhur me mallra të tjera në një mënyrë të tillë që ato nuk e humbasin identitetin e tyre fillestar dhe mund të ndahen pa qenë nevoja të bëhen shpenzime thelbësore ose pa i shkaktuar atyre dëmtime thelbësore. Barra siguruese mbi mallrat vazhdon edhe pasi këto mallra bëhen shtesa.

Barra siguruese e kompletuar, mbi mallrat që bëhen shtesë, mbetet e kompletuar edhe mbi shtesën.

Barra siguruese e kompletuar mbi shtesën, preferohet mbi të drejtat e pronarit të mallrave të cilave u është bashkuar shtesa në kohën kur shtesa lidhet me mallrat, si edhe mbi pretendimet e kreditorit ekzekutues dhe ato të personit që fiton të drejta pronësie ose bëhet barrëmarrës i mallrave ose i shtesës, pasi të jetë kompletuar barra siguruese.

Në rast mospërbushjeje të detyrimit, sipas kreut V, barrëmarrësi që preferohet sipas këtij neni mund ta shkëputë shtesën nga mallrat e tjera. Kur pronari i mallrave me të cilat është bashkuar shtesa, nuk është barrëdhënësi, barrëmarrësi duhet ta kompensojë atë për shpenzimet e kryera për riparimin e çdo dëmtimi fizik që vjen nga heqja e shtesës. Barrëmarrësi nuk ka detyrim të kompensojë zvogëlimin e vlerës së mallrave që ka ardhur si pasojë e heqjes së shtesës.

Personi që ka të drejtën e kompensimit, mund të refuzojë heqjen e shtesës për atë kohë sa barrëmarrësi nuk jep garanci të mjaftueshme se do ta përmbushë detyrimin për kompensim.

Neni 18

Preferimi i barrëve siguruese mbi mallrat e përziera

Në kuptimin e këtij neni mallra të përziera janë mallrat që u janë bashkuar fizikisht mallrave të tjera e që humbasin identitetin e tyre si rrjedhojë e krijimit të një njësie apo produkti të vetëm.

Nuk mund të krijohet barrë siguruese mbi mallra të përziera, por në rast se kolaterali shndërrohet në mallra të përziera, çdo barrë e tillë mbi kolateralin fillestar i lidhet produktit apo njësisë së përfutur. Barra siguruese e kompletuar mbi mallrat që bëhen mallra të përziera, mbetet e kompletuar edhe mbi njësinë ose produktin. Në qoftë se vlera e njësisë ose e produktit në kohën e ekzekutimit të barrës siguruese është më e madhe se vlera që kishte kolaterali në kohën e shndërrimit të tij në mallra të përziera, barrëmarrësi nuk ka të drejtë të kërkojë ekzekutimin e kësaj barre për vlerën e shtuar.

Nëse me njësinë ose produktin lidhet më shumë se një barrë siguruese, ajo që kompletohet preferohet mbi barrët siguruese që nuk janë kompletuar në çastin kur kolaterali shndërrohet në mallra të përziera.

Kur ka më shumë se një barrë siguruese të kompletuar në kohën që kolaterali është shndërruar në mallra të përziera, ato preferohen në mënyrë të barabartë në përpjestim me vlerën që kishte kolaterali në çastin e shndërrimit të tij në mallra të përziera.

Neni 19

Preferimi mbi instrumente që parashikohen nga ligje të tjera

Barra siguruese e një personi i cili fiton instrumente sipas parashikimeve të legjislacionit bankar, preferohet mbi barrën siguruese të kompletuar të mëparshme mbi instrumentet.

Pretendimi i një personi që blen letra me vlerë ose përfiton barrë siguruese mbi to preferohet mbi një barrë siguruese që është kompletuar me regjistrim, në qoftë se ky person e fiton letrën me vlerë dhe posedimin mbi të përkundrejt kompensimit pa patur dijeni për barrën siguruese.

Pretendimi i cesionarit, i cili merr një dokument pronësie, preferohet mbi barrën siguruese mbi mallrat në posedim të lëshuesit të dokumentit të pronësisë nëse:

a) cesionari jep kompensim për dokumentin e pronësisë; dhe

b) cesionari merr posedimin e dokumentit të pronësisë pa patur dijeni për barrën siguruese; dhe

c) cedimi bëhet në përputhje me kërkesat që përmban dokumenti i pronësisë, të cilat lejojnë transferimin e dokumentit tek mbajtësi ose sipas porosisë së tij.

Pretendimi i poseduesit të parave preferohet mbi një barrë siguruese të vënë mbi paratë nëse poseduesi i tyre i ka fituar ato pa patur dijeni se kanë qenë objekt i kësaj barre. Kur poseduesi i parave i ka këmbyer ato me pasuri me vlerë ose ka marrë përsipër një detyrim, pretendimi i tij preferohet mbi çdo barrë siguruese mbi paratë, pavarësisht nëse në çastin e fitimit të tyre ai ka patur dijeni apo jo për këtë barrë mbi paratë.

Pretendimi i kreditorit të cilit i paguhet detyrimi, preferohet mbi një barrë siguruese mbi paratë e paguara për këtë detyrim dhe mbi instrumentin me të cilin është kryer kjo pagesë. Kjo zbatohet pavarësisht nëse kreditori ka patur ose jo dijeni për një barrë të tillë në kohën e kryerjes së pagesës dhe kur pagesa është kryer nga barrëdhënësi me anë instrumenti, transferte elektronike fondesh, debitimi, transferte të autorizuar prej tij apo një mënyrë të ngjashme pagese.

Neni 20

Preferimi në rast nënrenditjeje

Personi që, sipas këtij ligji, ka barrë siguruese të preferuar mund të pranojë të ndryshojë ose të heqë dorë nga preferimi, duke ua kaluar atë të tretëve. Kjo marrëveshje quhet marrëveshje nënrenditjeje.

Marrëveshja e nënrenditjes është e vlefshme vetëm nëse ajo bëhet me shkrim.

Neni 21

Transferimi i të drejtës së barrëdhënësit

Pronësia e barrëdhënësit mbi kolateral mund të transferohet, por çdo barrë e mëparshme siguruese mbi kolateralin do të ketë përparësi mbi të drejtën e cesionarit mbi kolateral, me përjashtim të rasteve kur ky ligj parashikon ndryshe.

Neni 22

Mosmbajtja përgjegjësi nga barrëmarrësi për veprimet ose gabimet e barrëdhënësit

Kur barrëdhënësit i janë dhënë tagra vetëm për ta tjetërsuar ose përdorur kolateralin, barrëmarrësi nuk mban përgjegjësi për veprimet ose gabimet e barrëdhënësit.

Neni 23

Marrëveshja për të mos ngritur pretendime kundër cesionarit

Marrëveshja ndërmjet një debitori llogarie dhe një ceduesi të llogarisë, sipas së cilës debitori i llogarisë merr përsipër të mos ngrëjë kundër cesionarit pretendimet që debitori i llogarisë mund të ketë ndaj ceduesit dhe se nuk do të përdorë mjete të tjera ligjore kundër tij, ka fuqi detyruese edhe për cesionarin kundërt debitorit të llogarisë. Kjo zbatohet vetëm kur

cesionari e ka marrë llogarinë me kundërshtëpërblim, në mirëbesim dhe pa patur dijeni për marrëveshjen.

Një marrëveshje e tillë është e pavlefshme kur bëhet në kundërshtim me nenin 92 të Kodit Civil të Republikës së Shqipërisë ose kur debitori i llogarisë është mbingarkuar me borxhe ose detyrime apo kur fillojnë procedurat e falimentimit.

Neni 24 **Cedimet**

Barrëmarrësi mund ta cedojë të drejtën e tij në përputhje me nenin 499 të Kodit Civil të Republikës së Shqipërisë.

Mosnjoftimi i një debitori llogarie për cedimin e një të drejte pagese sjell vetëm pasojat ligjore që parashikohen shprehimisht në këtë nen. Krijimi, lidhja, kompletimi apo ekzekutimi i një barre siguruese mbi një llogari nuk kërkon njoftim.

Nëse debitori i llogarisë nuk ka bërë një marrëveshje të vlefshme për të mos ngritur pretendime ose për të mos përdorur mjete të tjera ligjore kundër cesionarit, të drejtat e cesionarit kundrejt debitorit të llogarisë u nënshtrohen:

a) të gjitha kushteve të marrëveshjes ndërmjet debitorit të llogarisë dhe ceduesit, si edhe çdo pretendimi apo mjeti ligjor që vjen nga transaksioni prej të cilit rrjedh llogaria ose transaksion tjetër që ka lidhje me të; dhe

b) pretendimeve ose mjeteve ligjore të debitorit të llogarisë kundër ceduesit, që kanë lindur para se debitori i llogarisë të ketë marrë njoftim me shkrim për cedimin, dhe që është nënshkruar nga ceduesi apo cesionari.

Debitori i llogarisë ka të drejtë të ngrejë pretendime kundër cesionarit vetëm për të zvogëluar detyrimin që rezulton në llogari.

Në qoftë se ceduesi dhe debitori i llogarisë ndryshojnë kushtet e një marrëveshjeje të lidhur midis tyre, ndryshimet duhet të respektohen edhe nga cesionari, në qoftë se ato janë bërë në mirëbesim dhe në përputhje me normat e arsyeshme tregtare. Cesionari fiton të drejtat e ceduesit që rrjedhin nga kontrata e ndryshuar. Ky paragraf nuk zbatohet kur e drejta sipas një kontrate të ceduar është fituar si rezultat i përmbushjes së plotë të detyrimit dhe kur debitori i llogarisë ka marrë njoftim për cedimin.

Debitori i llogarisë mund ta përmbushë detyrimin duke paguar ceduesin jo më vonë nga data e marrjes së njoftimit që tregon se shuma e kërkuar ose që do të kërkohej është ceduar dhe se pagesa duhet t'i bëhet cesionarit. Pas marrjes së njoftimit, debitori i llogarisë mund të çlirohet nga detyrimi kur paguan cesionarin, por jo kur paguan ceduesin. Lajmërimi është i pavlefshëm nëse nuk përshkruan në mënyrë të arsyeshme llogarinë e ceduar.

Me kërkesë të debitorit të llogarisë, cesionari duhet, brenda një kohe të arsyeshme, të provojë se cedimi është kryer. Nëse cesionari nuk vepron në përputhje me këtë kërkesë, debitori i llogarisë çlirohet nga detyrimi kur paguan ceduesin, edhe sikur të ketë marrë njoftim.

Debitori i llogarisë që ka marrë lajmërim për cedimin e llogarisë ka të drejtë të marrë nga cesionari një shënim me anë të të cilit bëhet e ditur se debitori i llogarisë çlirohet nga çdo detyrim i mëtejshëm ndaj cesionarit, në qoftë se nuk ka mbetur pjesë e detyrimit e papaguar, dhe cesionari nuk ka detyrim të japë kredi, të marrë përsipër një detyrim të ri ose të paguajë në ndonjë mënyrë tjetër.

Çlirimi nga detyrimi duhet të bëhet brenda një periudhe të arsyeshme, por jo më vonë se 3 ditë pune pasi ceduesi të ketë marrë kërkesën nga debitori i llogarisë. Ky paragraf nuk zbatohet

për shitjen e llogarisë.

KREU IV REGJISTRI I BARRËVE SIGURUESE

Neni 25

Regjistri i Barrëve Siguruese

Regjistri i Barrëve Siguruese krijohet për regjistrimin e barrëve siguruese, pretendimeve dhe të drejtave që lindin nga ky ligj ose nga çdo ligj tjetër i cili kërkon ose lejon regjistrimin në Regjistrin e Barrëve Siguruese.

Regjistri i Barrëve Siguruese është zyrë që vepron në varësi të Ministrisë së Financave.

Ministri i Financave emëron Kryeregjistruesin e Regjistrit të Barrëve Siguruese dhe një ose disa zëvendës të tij.

Kryeregjistruesi drejton tërë veprimtarinë e Regjistrit të Barrëve Siguruese.

Neni 26

Rregullorja e barrëve siguruese

Ministri i Financave nxjerr rregulloren për:

- a) përcaktimin e detyrave të Kryeregjistruesit;
- b) përcaktimin e vendndodhjes dhe të orarit të punës së Regjistrit;
- c) caktimin e pagesave për shërbimet që kryen Regjistri dhe mënyrën e pagimit të tyre; ç) përcaktimin e formës, përmbajtjes dhe të mënyrës së regjistrimit të njoftimeve mbi bazën e të cilave regjistrohen barrët siguruese;
- d) përcaktimin e formës, përmbajtjes dhe mënyrës së përdorimit të çdo njoftimi tjetër të parashikuara në këtë ligj;
- dh) mënyrën e përshkrimit të kolateralit në njoftimin e regjistrimit, duke përfshirë të ardhurat kolateral dhe përcaktimin e llojit të mallrave që do të përshkruhen me anë të numrit të serisë;
- e) përcaktimin e kriterëve që duhet të përmbushë një numër serie;
- ë) përcaktimin e kohës, vendit dhe të gjitha çështjeve të tjera që kanë të bëjnë me kërkimin në Regjistrin dhe me mënyrën e dhënies së informacionit të regjistruar, duke përfshirë formularin e përgjigjes për rezultatin e kërkimit;
- f) përcaktimin e afatit gjatë të cilit regjistrimi është i vlefshëm;
- g) përcaktimin e shumës që duhet t'i paguhet barrëmarrësit sipas nenit 7; dhe
- gj) çdo gjë tjetër që nevojitet për funksionimin si duhet të Regjistrit.

Neni 27

Përgjegjësia e Këshillit të Ministrave

Këshilli i Ministrave bën përcaktimin e kufijve për shumat që mund të mbulohen nga Këshilli i Ministrave për humbjen e shkaktuar si rezultat i gabimeve ose mosfunksionimit në rregull të sistemit të Regjistrit.

Neni 28
Regjistrimi në Regjistër

a) Për të regjistruar, ndryshuar ose fshirë regjistrimin apo nënrenditur barrën siguroese, përdoren vetëm formularët e përcaktuar nga Rregullorja.

Regjistrimi, ndryshimi, fshirja e regjistrimit apo nënrenditja e barrës siguroese janë të vlefshme që nga koha kur informacioni që përmban formulari përkatës pranohet nga Regjistri dhe është i gjetshëm në sistemin e Regjistrit.

b) Regjistrimit dhe ndryshimit të regjistrimeve u caktohen numra që tregojnë kohën e kryerjes së regjistrimit apo të ndryshimit të tyre.

c) Njoftimi mund të regjistrohet përpara ose pasi palët nënshkruajnë marrëveshjen siguroese, përpara ose pas lidhjes së barrës siguroese.

ç) Njoftimi i regjistrimit mund të përfshijë më shumë se një barrë siguroese dhe më shumë se një marrëveshje siguroese.

d) Përveç rasteve kur është fshirë, regjistrimi mbetet i vlefshëm për afatin që shënohet në njoftimin e regjistrimit në përputhje me Rregulloren e barrëve siguroese.

dh) Regjistrimi është i pavlefshëm në qoftë se ai nuk mund të gjendet në Regjistër me anë të emrit të barrëdhënësit ose, në rastin e barrës siguroese mbi mallra me numër serie, me anën e numrit të serisë.

e) Kryeregjistruesi mund të refuzojë të regjistrojë një njoftim regjistrimi, ndryshimi, fshirjeje ose nënrenditjeje të barrës siguroese kur, sipas mendimit të Kryeregjistruesit, njoftimi nuk është kryer në përputhje me kërkesat e këtij ligji apo të Rregullores së barrëve siguroese. Kryeregjistruesi duhet t'i japë me shkrim palës që bën regjistrimin arsyet për refuzimin e regjistrimit të njoftimit.

ë) Kur Kryeregjistruesi çmon se ka rrethana që nuk lejojnë kryerjen me efikasitet të një ose disa shërbimeve të Regjistrit, ai mund të refuzojë të regjistrojë një njoftim regjistrimi, një kërkesë për të marrë të dhëna ose mund të ndërpresë një ose disa veprime të Regjistrit. Kur Kryeregjistruesi çmon se situata vazhdon të jetë e papërshtatshme, atëherë ai mund të vazhdojë të refuzojë dhe ndërpresë veprimet e mësipërme, për aq kohë sa zgjat situata e papërshtatshme.

f) Barrëmarrësi mund ta zgjatë afatin e regjistrimit të një njoftimi duke ia bërë këtë të ditur Regjistrin me anë të njoftimit për zgjatjen. Njoftimi për zgjatjen duhet kryer përpara se të ketë mbaruar afati i regjistrimit të mëparshëm.

g) Barrëmarrësi mund të fshijë pjesërisht apo plotësisht regjistrimin duke i transmetuar Regjistrin njoftimin e fshirjes.

gj) Barrëmarrësi që ka regjistruar barrën siguroese dhe, më pas, ka transferuar pronësinë e një pjese apo të të gjithë kolateralit, mund të ndryshojë regjistrimin që lidhet me kolateralin e transferuar. Për këtë ai njofton Regjistrin me anë të një njoftimi ndryshimi, që përmban emrin e personit në favor të të cilit është bërë transferimi dhe përshkrimin e kolateralit pronësia e të cilit është transferuar. Nga çasti i regjistrimit të ndryshimit, sipas këtij ligji, personi në favor të të cilit është bërë transferimi konsiderohet se ka barrë siguroese të regjistruar mbi kolateralin e transferuar.

h) Barrëmarrësi që ka regjistruar barrën siguroese dhe ka pranuar të nënrenditë barrën e tij ndaj barrës së një personi tjetër, mund t'ia bëjë këtë të ditur Regjistrin me anë të një njoftimi për nënrenditjen e kësaj barre. Regjistrimi që ka lidhje me barrën siguroese ndryshohet për të pasqyruar nënrenditjen e kësaj barre.

i) Kryeregjistruesi duhet të fshijë një regjistrim nga Regjistri kur është një nga rastet e

mëposhtme:

- regjistrimi bëhet i pavlefshëm; ose
- ai merr një njoftim të vlefshëm për fshirjen e regjistrimit; ose
- gjykata urdhëron fshirjen e regjistrimit.

j) Një person ka të drejtë t'i kërkojë Regjistrin lëshimin e një vërtetimi me të dhënat që nxirren nga Regjistri duke përdorur emrin e barrëdhënësit, numrin e serisë së kolateralit kur është rasti, ose një numër që i është vënë njoftimit të regjistrimit nga Regjistri.

Kryeregjistruesi lëshon një certifikatë brenda 2 ditësh pune pasi është bërë kërkesa, në qoftë se personi i cili bën kërkesën kryen pagesat përkatëse.

k) Me përjashtim të rasteve kur provohet e kundërta, certifikata që mendohet se është lëshuar nga Regjistri në përputhje me formën e përcaktuar nga Regullorja e barrëve siguroese, është provë se është lëshuar nga Regjistri dhe vërteton gjithashtu, të gjitha faktet që pasqyrohen në të, duke përfshirë datën e regjistrimit, ndryshimin, shuarjen ose nënrenditjen e tij, si dhe radhën e regjistrimit.

l) Kur një regjistrim ka lidhje me një barrë siguroese mbi mallra konsumi, barrëmarrësi duhet të fshijë regjistrimin jo më vonë se 15 ditë pasi të gjitha detyrimet e siguruara nga barra siguroese janë shlyer. Barrëmarrësi i cili nuk vepron kështu duhet t'i paguajë barrëdhënësit, emri i të cilit gjendet në regjistrim, shumën prej 13,000 lek dhe kompensimin për humbjet e shkaktuara.

Barrëdhënësi ose çdo person tjetër pasuria e të cilit përfshihet në përshkrimin e kolateralit mund t'i dërgojë kërkesë me shkrim barrëmarrësit, që ky t'i kërkojë Regjistrin ndryshimin apo fshirjen e plotë të regjistrimit kur:

- detyrimet në lidhje me barrën e regjistruar janë shlyer; ose
- përshkrimi i kolateralit që përmban Regjistri përfshin një zë ose lloj pasurie që nuk përbën kolateral sipas marrëveshjes siguroese; ose
- nuk ka marrëveshje siguroese ndërmjet barrëdhënësit dhe barrëmarrësit.

Barrëmarrësi duhet të veprojë në përputhje me këtë kërkesë jo më vonë se 15 ditë pas marrjes së kërkesës me shkrim.

ll) Nëse fshirja ose ndryshimi i regjistrimit nuk bëhet brenda afatit të përmendur në pikën l, personi që i ka bërë kërkesën barrëmarrësit mund t'i kërkojë gjykatës të nxjerrë një urdhër sipas të cilit barrëmarrësi duhet të fshijë ose ndryshojë regjistrimin.

Gjykata duhet të nxjerrë urdhërin brenda 10 ditëve nga data kur është bërë kërkesa.

Kur urdhëri i gjykatës i dorëzohet Kryeregjistruesit, Kryeregjistruesi duhet të fshijë ose ndryshojë regjistrimin siç kërkohet nga urdhëri.

Barrëmarrësi, kundrejt të cilit është nxjerrë një urdhër gjykate, duhet t'i paguajë personit që ka bërë kërkesën të cilës i referohemi në pikën l, shumën prej 13,000 lek dhe kompensimin për humbjet e shkaktuara nga ky person si rezultat i mospërputhjes me kërkesën në pikën l.

m) Me përjashtim të rastit kur ka marrëveshje të kundërt të palëve përpara bërjes së kërkesës sipas pikës l, barrëmarrësi nuk ka të drejtë të kërkojë shpërblim për kryerjen prej tij të veprimeve në përputhje me pikën l.

n) Kur barra siguroese është kompletuar me regjistrim dhe barrëdhënësi ka tjetërsuar kolateralin ose ka ndryshuar emrin, barra siguroese humbet kompletimin 20 ditë pasi barrëmarrësi të ketë marrë dijeni për tjetërsimin e kolateralit ose ndryshimin e emrit, me përjashtim të rastit kur barrëmarrësi regjistron një njoftim ndryshimi që përmban emrin e pronarit të ri të pasurisë ose emrin e ri të barrëdhënësit përpara mbarimit të afatit prej 20 ditësh.

Kur barrëmarrësi jep pëlqimin për shitjen e kolateralit përpara se të jetë kryer shitja, afati

prej 20 ditësh fillon kur blerësi fiton pronësinë mbi kolateralin.

nj) Kur është e përshtatshme, kushtet e këtij neni zbatohen edhe për regjistrimin e pretendimeve të shtetit që lindin nga ligje të tjera.

KREU V MOSPËRMBUSHJA E DETYRIMEVE, MJETET LIGJORE DHE EKZEKUTIMI

Neni 29

Të drejtat ligjore të palëve në rast mospërmbushjeje të detyrimeve

Kreu V zbatohet për të gjitha transaksionet e përcaktuara në nenin 2 të këtij ligji, përveç atyre të përcaktuara në pikën b, c ose ç të tij.

Kur barrëdhënësi nuk përmbush detyrimet e marrëveshjes siguroese, barrëmarrësit i lindin të drejtat ligjore që parashikon ky ligj dhe çdo ligj tjetër si dhe ato të parashikuara në marrëveshjen siguroese, me kusht që ato të mos vijnë në kundërshtim me ligjin.

Kur barrëmarrësi ka marrë posedimin e kolateralit, ai dhe barrëdhënësi gëzojnë përveç të tjerash edhe të drejtat e parashikuara nga neni 6.

Barrëdhënësi gëzon të drejtat dhe mund të përdorë mjetet ligjore që parashikon ky ligj dhe çdo ligj tjetër, si edhe të gjitha të drejtat ligjore të parashikuara nga marrëveshja siguroese, me kusht që ato të mos vijnë në kundërshtim me ligjin.

Kur barrëdhënësit i kufizohen të drejtat ligjore ose ai heq dorë prej tyre, me ose pa marrëveshje, përpara mospërmbushjes, heqja dorë ose kufizimet nuk zbatohen nëse ai vendos t'i ushtrojë këto të drejta.

Të gjitha të drejtat, detyrat dhe detyrimet që lindin nga marrëveshja siguroese ose që parashikohen në këtë ligj duhet të ushtrohen dhe përmbushen në mirëbesim dhe në përputhje me normat e arsyeshme tregtare.

Neni 30

Arkëtimi i llogarive dhe i instrumenteve nga barrëmarrësi

Kur kolaterali është llogari, instrument ose letër me vlerë, barrëmarrësi ka të drejtë të njoftojë debitorin e llogarisë ose personin që ka detyrime nga instrumenti ose letra me vlerë që t'i paguajë barrëmarrësit shumën e llogarisë, të instrumentit ose të letrës me vlerë dhe, pasi të ketë zbritur shpenzimet e arsyeshme të bëra për arkëtimin, t'i përdorë paratë e arkëtuara për përmbushjen e detyrimit të siguruar nëpërmjet barrës siguroese.

Neni 31

Ekzekutimi

Marrëveshja siguroese është titull ekzekutiv dhe, në rast mospërmbushjeje, ekzekutohet nga përbaruesi gjyqësor me urdhër të gjykatës kompetente.

Urdhëri i ekzekutimit urdhëron përbaruesin gjyqësor të sekuestrojë kolateralin e përshkruar në marrëveshjen siguroese dhe t'ia japë atë barrëmarrësit ose personit të autorizuar prej tij. Zyra e përbarimit nuk ka detyrim të njoftojë paraprakisht personin që posedon kolateralin për sekuestrimin.

Palët detyrohen të paguajnë shpenzimet dhe taksat në lidhje me zbatimin e këtij urdhëri, të cilat parashikohen në Rregulloren e barrëve siguruese.

Zyra e përmbarimit mund të refuzojë të fillojë ose të vazhdojë procedurat e sekuestrimit të kolateralit deri sa të paguhet taksat dhe shpenzimet përkatëse.

Neni 32

Të drejtat e palëve për mbrojtje

Barrëdhënësi, barrëmarrësi ose çdo person tjetër të cilit i preken të drejtat nga ekzekutimi, mund t'i drejtohet gjykatës duke i kërkuar:

a) të marrë një vendim që përcakton nëse barrëdhënësi nuk ka përmbushur detyrimet sipas marrëveshjes siguruese;

b) të lëshojë urdhër për të mbrojtur të drejtat e çdo personi mbi kolateralin;

c) të lëshojë urdhër për pezullimin e sekuestrimit ose shitjes së kolateralit;

ç) të lëshojë urdhër që përmban procedura të veçanta për barrëmarrësin ose përmbaruesin gjyqësor, për mënyrën e ekzekutimit të marrëveshjes siguruese dhe, kur është e përshtatshme, një urdhër që përmbaruesi gjyqësor, i cili ka sekuestruar kolateralin, t'ia kthejë atë debitorit;

d) të lëshojë urdhër ku i kërkohet një personi që të veprojë në përputhje me një ose më shumë kërkesa procedurale për ekzekutimin e marrëveshjes siguruese sipas këtij ligji;

dh) të lëshojë urdhër për sekuestrimin dhe shitjen e kolateralit me anë procedurash të tjera kur ekzekutimi, sipas këtij ligji, i procedurave të përcaktuara në këtë nen është i pamundur ose jo i arsyeshëm për t'u ndjekur;

e) të lëshojë urdhër që detyron një person të paguajë shpenzimet për ekzekutimin që parashikohet në Rregulloren e barrëve siguruese.

Gjykata lëshon urdhërin brënda 10 ditëve nga regjistrimi i kërkesës.

Neni 33

Dorëzimi i kolateralit barrëmarrësit pas sekuestrimit

Pas sekuestrimit, përmbaruesi gjyqësor duhet t'i dorëzojë barrëmarrësit, apo një personi të përcaktuar me shkrim prej tij, kolateralin e sekuestruar.

Neni 34

Sekuestrimi dhe shitja e kolateralit në vendndodhjen e barrëdhënësit

Kur kolaterali është i tillë që nuk mund të lëvizet me lehtësi nga vendndodhja e barrëdhënësit apo është i atij lloji për të cilin nuk mund të gjenden me lehtësi vende të përshtatshme për depozitim, kolaterali mund të sekuestrohet edhe pa u lëvizur nga vendndodhja e barrëdhënësit, dhe barrëmarrësi mund ta shesë atë në vendndodhjen e barrëdhënësit.

Barrëmarrësi nuk duhet ta shesë kolateralin në vendndodhjen e barrëdhënësit nëse kjo sjell rrethana të papërshtatshme ose kërkon shpenzime që nuk janë të nevojshme për tjetërsimin.

Kolaterali mund të shitet nga barrëmarrësi në gjëndjen ekzistuese ose pasi të jetë riparuar. Të ardhurat nga shitja duhet të përdoren për të mbuluar taksat për zyrën e përmbarimit, siç parashikohet në Rregulloren e barrëve siguruese, shpenzimet e arsyeshme për depozitimin, riparimin me qëllim shitjeje dhe shpenzime të tjera të arsyeshme të bëra nga barrëmarrësi, dhe vetëm pjesa që mbetet përdoret për të përmbushur detyrimet sipas marrëveshjes siguruese.

Shumat që teprojnë pas shlyerjeve sipas paragrafit të mësipërm do t'i paguhen çdo barrëmarrësi tjetër që ka barrë siguroese të nënrenditur dhe që ka njoftuar barrëmarrësin përpara se të bëhet shpërndarja e shumave të mësipërme dhe, në qoftë se nuk është bërë njoftim, ato i paguhen barrëdhënësit.

Neni 35 **Njoftimi për shitjen**

Të paktën 10 ditë përpara shitjes së kolateralit, barrëmarrësi duhet t'i japë një njoftim për shitjen barrëdhënësit dhe çdo personi tjetër që ka barrë siguroese të nënrenditur mbi kolateralin, por vetëm nëse barra siguroese është regjistruar në Regjistër përpara se barrëdhënësit t'i jetë dhënë njoftimi për tjetërsimin.

Njoftimi për shitjen duhet të përmbajë:

- a) përshkrimin e kolateralit;
- b) shumën e papaguar të detyrimit sipas marrëveshjes;
- c) shumën e shpenzimeve të bëra dhe kur kjo shumë nuk është përcaktuar ende, një vlerësim të arsyeshëm të saj;
- ç) një deklaratë ku thuhet se pas pagimit të shumës së kërkuar, personi që ka të drejtë të marrë njoftim, mund ta rimarrë kolateralin;
- d) një deklaratë ku theksohet se, po të mos rimerret kolaterali, ai do të shitet dhe barrëdhënësi do të përgjigjet për çdo detyrim që mbetet pa paguar prej shumës që është përftuar nga shitja; dhe
- dh) ditën, orën dhe vendin e shitjeve në ankand, ose vendin ku tenderat e mbyllur mund të dorëzohen dhe datën në të cilën nuk pranohen tenderat e mbyllur, ose datën pas së cilës do të bëhet shitja private e kolateralit.

Kolaterali mund të shitet pjesërisht ose tërësisht, privatisht ose publikisht, në ankand publik ose tendera të mbyllur, i tëri ose në njësi, por gjithmonë brenda normave të arsyeshme tregtare.

Barrëmarrësi mund ta blejë kolateralin ose një pjesë të tij vetëm në shitjet publike dhe vetëm kundrejt një çmimi të arsyeshëm, të afërt me vlerën tregtare të kolateralit.

Nuk kërkohet njoftim për shitjen kur:

- a) barrëmarrësi çmon se kolateralit do t'i bjerë vlera në mënyrë të konsiderueshme nëse ai nuk shitet menjëherë pas mospërmbushjes; ose
- b) shpenzimet e mirëmbajtjes dhe të depozitimit të kolateralit janë të larta në krahasim me vlerën e tij; ose
- c) pas mospërmbushjes, çdo person që ka të drejtë të njoftohet për shitjen, heq dorë me shkrim nga kjo e drejtë; ose
- ç) gjykata çmon se njoftimi nuk është i nevojshëm.

Neni 36 **Raportimi pas tjetërsimit**

Barrëmarrësi duhet t'i japë barrëdhënësit dhe barrëmarrësve të nënrenditur, jo më vonë se

30 ditë pas marrjes së një kërkesë me shkrim prej tyre, një deklaratë me shkrim për:

- a) shumën e përfituar nga tjetërsimi i kolateralit;
- b) shumën e përdorur për shpenzimet;
- c) shpërndarjen e shumës së marrë nga tjetërsimi; dhe
- ç) shumën e çdo mbivlere.

Neni 37

Pagimi i detyrimit dhe mbajtja e kolateralit

Pas mospërbushjes, barrëdhënësi mund të pranojë propozimin e barrëmarrësit që ky i fundit ta marrë kolateralin me anë të të cilit detyrimi konsiderohet i shlyer. Barrëmarrësi duhet t'i japë njoftim për këtë propozim:

- a) barrëdhënësit; dhe
- b) personave që kanë barrë siguroese të nënrenditura në kolateral ndaj asaj të barrëmarrësit dhe që kanë regjistruar njoftim në Regjistër sipas këtij ligji përpara ditës në të cilën ka marrë njoftim barrëdhënësi.

Nëse personi i cili ka të drejtë të marrë njoftim kundërshton propozimin e barrëmarrësit brenda 15 ditëve pas marrjes së njoftimit për propozimin, barrëmarrësi duhet të vazhdojë procedurat për shitjen e kolateralit.

Nëse kundërshtimi nuk njoftohet brenda 15 ditëve, barrëmarrësi konsiderohet se ka marrë kolateralin në përmbushje të detyrimit të siguar siç është parashikuar në propozim, dhe ka të drejtë ta mbajë e ta shesë kolateralin të parënduar nga pronësia mbi të e barrëdhënësit apo ndonjë barrë tjetër siguroese e nënrenditur për të cilën është dhënë njoftim.

Neni 38

E drejta e barrëdhënësit për të rimarrë kolateralin

Përpara shitjes ose mbajtjes së kolateralit nga barrëmarrësi sipas nenit 37 ose lidhjes së një kontrate shitjeje të kolateralit, barrëdhënësi apo barrëmarrës të nënrenditur, mund të rimarrin kolateralin kundrejt shlyerjes së detyrimit të papërbushur. Në këtë rast ata detyrohen të paguajnë edhe shpenzimet e arsyeshme të kryera për sekuestrimin, mbajtjen, riparimin dhe përgatitjen e kolateralit për shitje.

Barrëdhënësi mund të heqë dorë me shkrim nga rimarrja e kolateralit vetëm pas mospërbushjes.

Neni 39

Mbrojtja e blerësit të kolateralit

Kur barrëmarrësi ia shet kolateralin një blerësi në mirëbesim, blerësi që e merr kolateralin në posedim e fiton atë të lirë nga pretendimet e debitorit, pretendimet e nënrenditura ndaj pretendimeve të debitorit dhe të barrëmarrësve të nënrenditur, edhe në rast se nuk janë përmbushur kërkesat e këtij ligji.

Neni 40
Shpërblimi i dëmit

Kur barrëmarrësi nuk respekton kërkesat e këtij ligji dhe shkakton dëm, ai detyrohet të shpërblejë dëmin që mund të shkaktohet sipas dispozitave të Kodit Civil të Republikës së Shqipërisë.

KREU VI
NORMA TË SË DREJTËS NDËRKOMBËTARE PRIVATE

Neni 41
Ligji i zbatueshëm

a. Vlefshmëria, kompletimi dhe preferimi i barrës siguruese mbi kolateralin që është llogari, instrument ose para dhe që është kompletuar me regjistrim, ose barrës siguruese mbi një automjet që nuk është mall konsumi, aeroplan, apo vagon treni që nuk është inventar, rregullohet nga ligji i vendit ku ndodhet barrëdhënësi në çastin që barra i lidhet kolateralit. Vendndodhja e barrëdhënësit është vendi kryesor ku ai ushtron veprimtari tregtare, ose vendbanimi i tij, në qoftë se nuk zhvillon veprimtari tregtare. Vendndodhja e personit juridik është vendi i selisë së tij.

b. Vlefshmëria, kompletimi dhe preferimi i barrës siguruese mbi një automjet që është mall konsumi dhe mbi mallra që nuk përmenden në pikën a të këtij neni, si dhe barrës siguruese mbi një instrument ose mbi para, kur këto janë në posedim të barrëmarrësit, rregullohet nga ligji i vendit në të cilin ndodhet kolaterali në çastin e lidhjes së barrës me kolateralin.

c. Kur kolaterali, që është mallra, vjen në Shqipëri nga një vend tjetër me barrë siguruese mbi të dhe, brenda 60 ditësh pas datës së ardhjes së kolateralit barra siguruese kompletohet në Shqipëri, barra siguruese mbetet në vazhdimësi e kompletuar në Shqipëri. Kur kolaterali blihet ose merret me qira përpara se barra siguruese të jetë kompletuar në Shqipëri, blerësi ose qiramarrësi i kolateralit e merr atë të parënduar prej saj.

KREU VII
DISPOZITA KALIMTARE DHE TË FUNDIT

Neni 42

Ky ligj nuk zbatohet për transaksione të kryera para hyrjes në fuqi të këtij ligji. Megjithatë, pretendimet për preferimin ndërmjet të drejtave që ekzistojnë para hyrjes në fuqi të ligjit me të drejta ose barrë siguruese të krijuara pas hyrjes së tij në fuqi, u nënshtrohen rregullave të përcaktuara në nenet 11, 12, 13, 14, 15 dhe 19, si dhe në kreun IV.

E drejta në transaksionet që përmenden në paragrafin e mësipërm konsiderohet e kompletuar përpara të drejtave që krijohen me hyrjen në fuqi të këtij ligji, me kusht që kreditori të kryejë një nga veprimet e përcaktuara nga shkronjat “a”, “b” ose “c” të nenit 8, brenda 90 ditësh pas hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 43
Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi më datën 1 janar 2000.

**Shpallur me dekretin nr.2468, datë 28.10.1999 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Rexhep Meidani**